

**ВЛИЯНИЕ НА МЕТЕОРОЛОГИЧНИТЕ УСЛОВИЯ НА РАЙОНА
ВЪРХУ ПРОДУКТИВНОСТТА НА ЕЧЕМИКА**

Ана Самодова

Опитна станция по поливно земеделие, Пазарджик, с. Ивайло

Резюме

Самодова, А. 2010. Влияние на метеорологичните условия на района върху продуктивността на ечемика

През периода 2005-2007 г. в ОСПЗ Пазарджик върху канелена горска почва беше изведен полски опит по блоковият метод, в четири повторения. Изпитахме следните сортове ечемик: Емон, Перун, Обзор, Ахелой 2 и Веслец, с цел проучване на най-подходящият за условията на регион Пазарджик. Най-висок добив зърно от ечемик средно за три годишен период получихме при сорт Емон /609 kg/da/, следван от Перун 600 kg/da/, а най-висока маса на 1000 зърна от сорт Перун следван от Емон и Обзор съответно с 46,8 г, 45,7 г и 44,3 г. По-високи добиви в Пазарджик са получени от пивоварните сортове ечемик, които са по-търсени и предпочитани в нашия регион.

Ключови думи: ечемик - метеорологични условия - добив.

Abstract

Samodova, A. 2010. Influence of the meteorological conditions of the region on the yield of barley.

During the period 2005-2007 some field experience of the block method was drawn in four repetitions on cinnamon forest soil in the sample plot for irrigation farming – Pazardzhik. We tested the following barley sorts: Emon, Perun, Obzor, Aheloy 2 and Veslets, aiming to study and find out the most appropriate barley sort for the conditions of the region of Pazardzhik. We received the highest yield of barley grains for a period of three years from the sort Emon /609 kg/da/, followed by Perun /600 kg/da/, and we received the highest weight per 1000 grains of the sort Perun, followed by Emon and Obzor, respectively with 46,8 g, 45,7 g and 44,3 g. Higher yield in Pazardzhik have been obtained of the brewery barley sorts, which are more wanted and preferred in our region.

Key words: barley - meteorological conditons - yield

УВОД

С напредване на селекцията и създаването на все по-нови сортове се налага непрекъснато им изпитване. Условията на променлив климат налагат изпитването и установяване на сортовете подходящи за отглеждане в конкретния район. За реализиране на генетичните възможности на даден сорт, важно е той да се отглежда в подходящият район, като се съчетаят почвени и климатични условия с оптимална агротехника на отглеждане.

МАТЕРИАЛ И МЕТОДИ

Изследването проведохме в опитното поле на „ОСПЗ Пазарджик“ ДП. Почвата е силно излужена до слабо оподзолена канелено горска, средно до леко песъкливо глинеста със слабо кисела реакция и съдържание на хумус 1,2 – 1,5%, слабо запасена с азот и фосфор и добре запасена с калий. Опитът заложихме по блоковия метод в четири повторения с големина на реколтната парцелка 20 m². Изпитахме сортовете: Емон, Перун, Обзор, Ахелой 2 и Веслец.

През периода на изследването /2005 – 2007г./ изпитвахме 5 сорта ечемик след предшественик царевица за зърно. Обработката на почвата се състои в 2-3 дискования. Торенето извършихме с N₁₆ P₈ K₀, като фосфора и 1/3 от азота, внесохме с предсеитбената обработка на почвата, а 2/3 от азота като ранно пролетно подхранване /края на февруари до началото на март/, съобразно метеорологичните условия на годината.

Поради късното прибиране на предшественика сеитбата извършвахме през периода от 27.10 до 15.11. през отделните години. Най-бързо поникване отчетохме през 2004 г. – само за 6 дни, а най-продължително – през 2005 г. – за 30 дни. Есенно-зимно братене имаме през 2007г. /05.12./ и пролетно – през 2006 -/15.03/. Фазите изкласяване, млечна и восъчна зрелост протекоха различно през отделните години: от 23-25 април /2007/ до 03-10 май /2006/; от 07 - 09 май /2007/ до 18-23 май /2006/ и от 26 - 30 май/ 2006г./ до 03 - 06 юни /2005 г./ . Продължителността на всяка от фазите води до различие в масата на 1000 зърна от един и същи сорт през различните години. Това различие важи и за добивите от декар.

РЕЗУЛТАТИ И ОБСЪЖДАНЕ

Получените резултати са отразени в **таблица 1** и показват, че добивите през 2005 г. се движат от 460 до 743 kg/da. При условията на годината и почвата най-висок добив получихме при сорт Емон /743/, следван от Перун и Ахелой 2 съответно 635 kg/da/ и 545 kg/da при добив от стандарта Обзор – 460 kg/da. През май и юни паднаха 188 l/m² дъжд и благоприятстваха наливането на зърното. През 2006 г. добивите се движат от 486 до 540 kg/da. Най-висок добив получихме при сорт Обзор /540 kg/da/, следван от Емон и Перун /съответно 533 и 524 kg/da/, а през 2007 г. - добивите са по-високи при всички варианти от 550 до 640 kg/da. Най-нисък е добива при сорт Емон /550/.

Таблица 1. Добив зърно, kg/da
Table 1. Grain yield, kg/da

Сорт Variety	Добив ечемик kg/da Grain yield, kg/da			Средно Mean
	2005	2006	2007	
Емон - Emon	743	533	550	609
Перун - Perun	635	524	640	600
Обзор - Obzor	460	540	595	532
Ахелой 2 – Aheloi 2	545	506	590	547
Веслец - Veslec	535	486	625	549
GD 5%	42.87	40.62	43.92	

Най-висока абсолютна маса при всички сортове има през 2005 г. от 41,7 г при сорт Веслец до 53,2 г при Обзор. С най-висока абсолютна маса средно за трите години е сорт Перун с 46,8 г, следван от Емон и Обзор съответно с 45.7 и 44.3 г / **таблица 2**/.

Таблица 2. Биометрични измервания, 2005-2007 г.
Table 2 Biometrics data, of the period 2005-2007

Сорт Variety	Маса на 1000 зърна g Mass of 1000 grains, g			Средно Mean	Хектолитрова маса kg Mass hl., kg			Средно Mean
	2005	2006	2007		2005	2006	2007	
Емон- Emon	50.3	42.0	44,8	45,7	63,3	62,1	64,1	63,2
Перун - Perun	52.4	43.2	44,9	46,8	63,5	63,6	64,3	63,8
Обзор - Obzor	53.2	41.0	38,7	44,3	60,7	62,6	62,4	61,9
Ахелой 2 – Aheloi 2	42.8	32.6	37,9	37,8	60,7	58,6	59,8	59,7
Веслец - Veslec	41.7	30.4	41,3	37,8	62,0	58,6	59,3	60,0

Средно за трите години на изпитване с най-висока хектолитрова маса е сорт Перун, следван от Емон и Обзор съответно 63,8, 63,2 и 61,9 hl **/таблица 2/**.

По отношение на дължината на класа сорт Емон и Перун през 2007 г. са формирали най-дълъг клас съответно 7,2 и 9,1 cm. При Обзор, Ахелой 2 и Веслец най-благоприятна по отношение на дължината на класа е 2006 г., когато са формирали клас с дължина съответно 6,9, 6,3 и 6,3 cm. Средно от трите години на изпитването най-дълъг клас формира Перун /7,4 cm/ следван от Емон /6,7 cm/ и Обзор /6,5 cm/ **Таблица 3.**

Таблица 3. Биометрични измервания, 2005-2007 г.
Table 3. Biometrics data, of the period 2005-2007

Сорт - Varieties	Височина на растенията, Height of the plants, cm			Средно Mean	Дължина на класа, Lenfht of the spike, cm			Средно Mean
	2005	2006	2007		2005	2006	2007	
Емон - Emon	64,4	87,2	78,6	76,7	6,3	6,7	7,2	6,7
Перун - Perun	65,9	90,4	73,0	76,4	6,1	6,9	9,1	7,4
Обзор - Obzor	70,5	87,8	76,0	78,1	6,3	6,9	6,2	6,5
Ахелой 2 – Aheloi 2	66,1	87,9	82,2	78,7	4,7	6,3	6,0	5,7
Веслец - Veslec	61,4	84,6	79,0	75,0	5,1	6,3	5,9	5,8

Получените добиви от различните сортове ечемик през отделните години на изследване са променливи и зависят преди всичко от съвпадение на фазата на развитие с условията на климата през вегетацията. Тези данни потвърждават изводите ни, че особеностите в климатично отношение са водещи при подбора на отглежданите сортове. По-високи добиви в района на Пазарджик са получени от пивоварните сортове ечемик, които на практика са по-търсени и предпочитани в нашия регион. От тук и необходимостта за тяхното постоянно проучване.

ЛИТЕРАТУРА

- Навуцанов, С., и кол. 1997.** Перун - нов сорт зимен двуреден ечемик, *Растениевъдни науки*, 1, 38-39.
- Граматииков, Б., Г. Господинов. 1997.** Регулиране гъстотата на зимния ечемик при разреждане в различна степен посеви, *Растениевъдни науки*, 5-6, 43.
- Вълчев, Д., Д. Вълчева. 1997.** Влияние на азотното торене и влажността на почвата върху някои физиологични показатели, характеризиращи сухоустойчивостта на ечемика, *Растениевъдни науки*, 3-4, 13-18.

- Лукипудис С. и кол. 1998.** Стопански качества и продуктивни възможности на зимни сортове пивоварен ечемик в зависимост от условията на отглеждане. *Растениевъдни науки*, 1, 30.
- Гушевилов Ж., В. Тодорова. 2000.** Влияние на продължителното торене върху добивите и технологичните качества на пивоварен ечемик, отглеждан на карбонатен чернозем. *Растениевъдни науки*, 4, 219-225.
- Граматилов Б., П. Пенчев. 2000.** Влияние срока на сеитба, посевната норма и торенето върху развитието и продуктивността на зимнопролетен и пролетен биотип ечемик в югоизточна България. *Растениевъдни науки*, 10, 867-872.